לאביי כלל לאתויי בשר חזיר כזה למעוטי פלוני [א]מיתיבי הרי זה גיטך ע"מ שתאכלי בשר חזיר ואם היתה זרה על מנת שתאכלי בתרומה ואם היתה נזירה ע"מ שתשתי יין נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט לרבא ניחא לאביי קשיא אמר לך אביי מי סברת ד"ה היא הא מני רבנן היא ותיפוק ליה דמתנה על מה שכתוב בתורה הוא [ב]וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל אמר רב אדא בריה דרב איקא כי אמרינן מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל כגון שארה כסותה ועונתה דהוא קא עקר אבל הכא איהי קא עקרה מתקיף לה רבינא כלום קא עקרה איהי אלא לקיומי לתנאי דידיה אישתכח דאיהו קא עקר אלא אמר רבינא [ב]כי אמרינן מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל כגון שארה כסותה ועונתה דודאי קא עקר אבל הכא מי קאמר לה לא סגיא דלא אכלה [ג]לא תיכול ולא תיגרש: כיצד יעשה יטלנו הימנה וכו': מאן תנא אמר חזקיה ר"ש בן אלעזר היא [ג]דתניא ר"ש בן אלעזר אומר עד שיטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה הי גיטך ר' יוחנן אמר אפילו תימא רבי דילכון אמר שאני הכא הואיל וקנאתו ליפסל בו לכהונה: כתבו בתוכו: אמר רב ספרא כתבו בתוכו תנן פשיטא כתבו בתוכו תנן מהו דתימא ה"מ לאחר התורף אבל לפני התורף אפילו על פה נמי פסול קמ"ל [ד]ורבא אמר לא שנו אלא לאחר התורף אבל לפני התורף אפילו על פה נמי פסול ואזדא רבא לטעמיה דאמר להו רבא להנהו דכתבי גיטי שתקו שתוקי לבעל עד דכתביתו ליה לתורף דגיטא ת"ר כל התנאין פוסלין בגט דברי רבי וחכמים אומרים כל שפוסל על פה פוסל בכתב וכל שאינו פוסל על פה אינו פוסל בכתב חוץ שפוסל על פה פוסל בכתב ע"מ שאינו פוסל על פה אינו פוסל בכתב אמר רבי זירא מחלוקת לפני התורף דרבי סבר גזרינן ע"מ אטו חוץ ורבנן סברי לא גזרינן ע"מ אטו חוץ אבל לאחר התורף דברי

ותיפוק ליה דהוה מתנה על מה שכתוב בתורה. אומר ה"ר אלחנן דקרע את כסותי ה)ע"מ לפטור אע"ג דנזקין חשיב להו גמרא בערכין (דף ו:) מלוה כתובה בתורה מ"מ לא חשיב מתנה על מה שכתוב בתורה כיון שמוחל בהדיא אבל ודאי אם היה אומר קרע את כסותי ע"מ שאין לך עלי דין נזק חשיב מתנה על מה שכתוב בתורה כמו בעל מנת שאין לך עלי אונאה ו): **אמר** חזקיה ר"ש בן אלעזר היא. הא דתניא בפ"ק (לעיל דף ה:) ולקמן (דף פו.) גבי מייתי המביא גט ולא אמר בפני נכתב וכו' כיצד יעשה יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה אתיא אפילו כרבי דכיון שניתן הגט כהילכתו מן התורה מה שהוא אומר אחר הנתינה בפני נכתב ובפני נחתם לא היה מועיל כלום ועוד דשליח דוקא כשיאמר בשעת נתינה מידק דייק: **רבי** יוחנן אומר אפילו תימא רבי דילכון אמר. מתוך פירוש הקונטרס משמע דלחזקיה רבו היה אומר כן דעלה קאי לפי שרב כהנא היה מבבל וחזקיה גם הוא היה מבבל כדאמר בסוכה (דף כ. ודף מד.) עלו ר' חייא ובניו ויסדוה ואין נראה לר"י דהא מסתמא כשפשט רב כהנא לר' יוחנן כמה ספיקות שאל כדאמר בהגוזל בתרא (ב"ק דף קיז:) כבר נפטר חזקיה דאילו היה קיים לא היה שואל ספיקותיו ר' יוחנן מרב כהנא אלא מחזקיה שהיה רבו כדאמר גבי קשרים (שבת דף קיב:) דקא"ר יוחנן כבר שנית לנו סנדל וגם רב כהנא לא היה מניח חזקיה ויושב לפני רבי יוחנן ור' יוחנן בעצמו לא היה בעל ישיבה בעוד שחזקיה קיים אלא נראה שלתלמידיו מבבל שהיו לפניו היה אומר ר' יוחנן דילכון אמר כך כמו שפירש ר"ת בקידושין בפ"ק (דף כט:) הא לן והא להו ואע"ג דבזבחים בפרק קדשי קדשים (דף נט.) אמר כי סליק רב כהנא אשכחיה לר"ש ברבי משמע שר"ש ברבי היה עדיין קיים והוא היה גדול ואפילו מר' חייא אביו של חזקיה דהא אגמריה ספר תהלים כדאמרינן בפ"ק דקידושין (דף לג.) ואין נראה כלל שהיה מניח ר"ש ולומד לפני ר' יוחנן שר' יוחנן היה צריך לרב כהנא דאגמריה כל ספיקי דהוו ליה אלא י"ל דשני פעמים עלה רב כהנא לארץ ישראל ז): ח)**אם** כתבו בתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול. פירוש לפי שלא נכתב הגט אלא על תנאי זה ואין כאן כריתות משמע דוקא חוץ דלא הוה כריתות חזר ומחקו פסול אבל שאר מתקין כשרין בגט רק שיעשה קיום המחק לפני שריר וקיים ומ"מ נהגו העולם להחמיר: **מהו** דתימא הני מילי לאחר התורף. פי' כשאמר הבעל אחר התורף אבל אמר הבעל לפני התורף אפילו בעל פה שלא כתבו הסופר פסול שעל תנאי זה כתבו ואין זה כריתות קמ"ל דאפ"ה כשר דסופר לא כתב אלא ע"מ כמו שיאמר הבעל בסוף וכיון שחזר בו כשר ומ"מ אע"ג דמתני' איירי לפני התורף כתבו לאחר התורף נמי פסול כדאמרינן בסמוך ואיבעית אימא לאחר התורף ודברי הכל ור' זירא סבר כרב ספרא דהכא: **שתוקי** שתקיה לבעל כו'. בכל שאר תנאים איירי כדפי' בקונטרס ורבא לטעמיה דלפני התורף גזר ע"מ אטו חוץ לרבנן דרבי: **כל** התנאים פוסלין בגט. פירש בקונטרס שנכתב בגט ואפילו נתקיימו התנאים ואין נראה לרבינו יצחק דמה שייך לגזור בע"מ שתתני לי מאתים זוז וכיוצא בו אטו חוץ כיון שאין שם שיור כמו בחוץ ולא היה שייך כלל בשאר תנאים לגזור אטו חוץ אם לא ע"מ שלא תינשאי לפלוני גרידא דהוי שיור ועוד קשה לרבינו יצחק דא"כ אפילו בעל פה נמי נגזור אטו חוץ ויפסל כל גט שיש בו תנאי אפילו על פה אפילו נתקיים התנאי ובסמוך מכשיר ר' זירא ע"מ אחר התורף אפילו לרבי אפילו כתבו בתוכו ועוד מדקא מהדרי ליה רבנן כל שאינו פוסל על פה אינו פוסל בכתב מכלל דבעל פה מודה להו רבי דאינו פוסל ונראה לר"י דכל תנאים אם נתקיימו אפילו נכתבו בגט כשר כמו בעל פה דלא שייך למגזר אטו חוץ כדפירשנו והכא כלא נתקיים התנאי קאמר רבי דפוסלים בגט כשנכתבו ומחקם דאין מועלת מחיקה בהם כי היכי דלאינה מועלת בחוץ דגזרינן מחיקה דע"מ אטו מחיקת חוץ וחכ"א חוץ שפוסל בעל פה פירוש בשעת נתינה פוסל בכתב אפילו נמחק משום דלא נכתב לשם כריתות ע"מ שאין פוסל על פה משום דהוי כריתות אינו פוסל בכתב אע"פ שלדעת התנאי נכתב אין נפסל בכך כיון שחזר ומחקו אע"פ שלא קיימה ולא דמי לעל מנת שתתני לי מאתים זוז וחזר ואמר מחולין לך דאמרינן במי שאחזו (לעיל דף עד:) דאינה מגורשת דהיינו דוקא בשעת נתינה אבל בכתב תנאי בגט קודם הנתינה וחזר בו מן התנאי ומחקו כשר ואינה צריכה לקיים אלא רק מה שמתנה עמה בשעת נתינה שאז חלים הגירושין: **אבל** לאחר התורף דברי הכל כשר. נראה לרבינו יהודה דכשר אפילו אמר הבעל קודם כתיבת התורף דבחוץ נמי ליכא פסולא דאורייתא אלא כשנכתב קודם התורף אבל נכתב אחר התורף אפילו אמר בעל קודם לכן לא חשיב נכתב שלא לשם כריתות דאין דעת הסופר לשם תנאי דחוץ לפלוני בשעת כתיבת התורף כיון שלא כתבו בגט עדיין וכיון דבחוץ ליכא פסול דאורייתא בע"מ הוי כשר דלא גזרינן גזירה לגזירה ותדע דרב ספרא דלעיל דקאי כר' זירא דהכא סבר לעיל דבעל פה אינו פוסל אפילו אמר הבעל לפני התורף כשלא נכתב כלל וה"ה כשנכתב אחר התורף שלא נפסל מן התורה מפני שאמר תחילה על פה ומיהו לרבא ודאי אמר הבעל לפני התורף ד"ה פסול אפילו נכתב אחר כך דלרבא פסול אפילו על מנת אפילו בעל פה שלא נכתב כלל לא בתחילה ולא בסוף כשלא נתקיים התנאי:

דברי

ולאביי כזה למעוטי פלוני. דאינו גט עד שתיבעל לו דבידה להשמידו בממון וישאנה בהיתר: **ותיפוק ליה כו'.** הכי נמי דאפשר לה לקיימו באיסור מיהו תנאי היכי הוי הא הוה ליה מתנה על מה שכתוב בתורה וקיימא לן תנאו בטל: **דודאי קא עקר.** שהרי מסר לה קידושין והרי היא אשתו להתחייב בכולן וכי אתני ע"מ שלא יתחייב הוה ליה עוקר: **מאן תנא.** דצריך ליטלו הימנה ולא סגי באמירה בעלמא שיחזור ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם: **ר"ש בן אלעזר היא.** בפרק הזורק ד) אמר לה כנסי שטר חוב זה כו': **אפילו תימא רבי.** דפליג התם עליה דר"ש בן אלעזר: **דילכון אמר.** רב כהנא שהיה משלכם מבבל שעלה לא"י ללמוד תורה מרבי יוחנן כדאמרינן בהגוזל בתרא (ב"ק דף קיז.) ושאל ממנו הרבה דברים ועליו קא"ר יוחנן בכל דוכתי דילכון אמר: **שאני הכא.** משום הכי צריך לחזור וליטלו דקנאתו בנתינה קמייתא ליפסל בו לכהונה הילכך אי לאו דהדר שקיל לה מינה לא מהניא אמירה שהרי כבר זכתה בו על מנת תנאי ראשון אבל ההוא דהזורק לא זכתה בו לכלום: **כתבו בתוכו תנן.** דוקא כתבו בתוכו הוא דלית ליה תקנתא אבל לא כתבו בתוכו אפילו אמר לעדים ע"מ כן אינו נפסל בכך ובלבד שיאמר לה בשעת מסירה הרי את מותרת לכל אדם: **הני מילי.** דבעינן כתבו בתוכו ולא מיפסל במאי דאמר לסהדי לכותבו ע"מ כן היכא דאמר לאחר כתיבת התורף ע"מ שלא תנשאי לפלוני דכיון דנכתב עיקר הגט קודם הזכרת תנאי לא מיפסל במאי דאמר לסהדי לכותבו ע"מ כן אי לא כתבי ליה בתוכו בהדיא: **אפילו על פה.** שהרי עיקר הגט ע"מ כן נכתב: **קמ"ל.** רב ספרא בתוכו דוקא קאמר: **שתוקי שתקיה.** נופו בו שלא יזכיר שום תנאי: **פוסלין בגט.** אם כתבו בתוכו ואפילו נתקיים התנאי: **חוץ שפוסל בעל פה.** דהוי שיור בגט: **מחלוקת.** דע"מ דרבי ורבנן כשכתבו לפני התורף:

ואוקימנא

עין משפט נר מצוה

כ א מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה ח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' קמג סעיף יג:

כא ב מיי' שם [והל' ט י] סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ה:

כב ג מיי' שם הל"ח סמג שם טוש"ע שם סי' קמג סעיף יג:

כג ד מיי' פ"ח מהל' גירושין הל' ד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמו סעיף ג ועי"ש במ"מ וכ"מ:

תוספות רי"ד

בשר חזיר מהו אמר אביי היא היא רבא אמר אפשר דאכלה ולקיא: תניא הרי זה גיטך ע"מ שתאכלי בשר חזיר ואם היתה זרה על מנת שתאכל בתרומה ואם היתה נזירה ע"מ שתשתי יין נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט: תניא הרי זה גיטך ע"מ שתבעלי לפלוני נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט: ואי ק' כיון שקיום הגט תלוי בבעילתו וכל זמן שלא בעל אשת איש היא א"כ היאך מתירין אנו לבעול אשת איש. תשובה הוי ליה גיטא ובעילה באין כאחד כ"ש שהגט קונה למפרע שכל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי ואף אם נבעלה לאחרים ביני וביני פטורים הן: אם כתבו בתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול פי' כיון שנכתב הגט לשם שיור אע"פ שחזר ומחקו פסול הוא ואין לו תקנה עד שיכתוב א' וסתם מתני' ר' אלעזר היא דלא בעי עדי חתימה והאי דכתיב וכתב לה על כתב הגט קאי דאי ר' מאיר כיון דאמר עדי חתימה כרתי לא איכפת לן בכתיבת הגט כלל כדאמרן בפ' כל הגט אמר רב נחמן אומר היה ר' מאיר אפילו מצאו באשפה חתמו ונתנו לה כשר אי נמי י"ל דאפילו תימא ר' מאיר וע"כ לא מכשיר ר' מאיר אלא התם דאיכתיב לשם גירושין אבל האי דלא איכתיב שהרי יש בו שיור אפילו ר' מאיר מודה דפסול: אמר רב ספרא כתבו בתוכו תנן פי' דוקא אם כתבו בתוכו אין לו תקנה אבל אם התנה ע"פ יש לו תקנה שיחזור ויתננו לה בלי שיור פשיטא כתבו בתוכו תנן פי' דמשמע דוקא בכתיבה מיפסיל לגמרי אבל במימרא לא ומאי איצטריכא רב ספרא לאשמועינן מהו דתימא הני מילי לאחר תורף אבל לפני התורף אפילו ע"פ נמי פסול קמ"ל רב ספרא דאפילו לפני התורף נמי דוקא אם כתבו אין לו תקנה אבל באמירה יש לו תקנה שיחזור מתנאו ואע"פ שנכתב התורף ע"ד שיור אין בכך כלום כיון שחוזר בו ונותנו לה בלי שיור ורבא אמר ל"ש אלא לאחר התורף אבל לפני התורף אפילו ע"פ נמי פסול פי' לא שנו מאי דתני כתבו דמשמע ודאי כתבו אבל בפה לא זהו לאחר התורף אבל לפני התורף אפילו בפה נמי פסול פי' דכיון דאיכתיב

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ד], ב) [כתובות ע. פב. קידושין יט: נזיר יא. ב"מ נא. לד. ב"ב קכו: מכות ג:], ג) לעיל עח., ד) [לעיל עח.], ה) [כלאי' בבא קמא דף נב.], ו) [ועי"ע תוס' כתובות ע. ד"ה הרי זו], ז) [ועי' תוס' מנחות כב: ד"ה כי סליק], ח) [שייך לעיל במשנה פג.],

* * *

מוסף רש"י

עד שיטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה. הואיל ובא לידה שלא כהכשר (לעיל עח.).

* * *

תוספות רי"ד (המשך)

תורפו של גט על זה התנאי כאילו נתנו לה על זה התנאי (מאי) דמי ודוקא בחוץ הוא דפסיל רבא ע"פ לפני התורף משום דקסבר דכמאן דאיכתיב תורפו של גט על זה התנאי דמי אבל בע"מ ושאר תנאים לא פסל ע"פ אפילו לפני התורף דהא (או) [אפילו] יהביה לה על תנאי זה לא מיפסיל ואודא רבא לטעמיה דאמר להו רבא להני דכתיבי גיטי שתקו שתוקי לבעל עד דכתיביתו ליה לתורפיה דגיטא פי' דאי אתני שום תנאי בעת כתיבת תורפו של גט צריכה האשה לקיים אותו התנאי ואם רוצה הבעל לחזור מתנאו אינו יכול לגרשה באותו הגט עד שיכתוב לה גט אחר והלכתא כרבא ומאי דאמר רבא לקמן מחלוקת לאחר [התורף] אבל לפני התורף דברי הכל פסול דמשמע דכל תנאים דעלמא פוסלין לפני התורף דוקא בכתיבה קאמר ולא בפה: אישתכח השתא דחוץ פוסל לפני התורף אפילו ע"פ וכל תנאים פוסלין לפני התורף בכתיבה אבל ע"פ לא אלא שצריך שיתקיים אותו התנאי שנכתב הגט עליו: ת"ר כל התנאים פוסלין בגט דברי רבי וחכ"א כל שפוסל בפה פוסל בכתב וכל שאינו פוסל בפה אינו פוסל בכתב חוץ שפוסל ע"פ פוסל בכתב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones